

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

МАТЕРІАЛИ

XII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ДОСЯГНЕННЯ
ТЕОРІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ»**

Посвідчення про реєстрацію в УкрІНТЕІ № 680 від 06.10.2025 р.

12 листопада 2025 р.

Полтава

*Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів
Полтавського державного аграрного університету
(протокол № 3 від 31.10.2025 р.).*

Редакційна колегія:

- **Безкровний О. В.**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету;
- **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету;
- **Аранчій В. І.**, к. е. н., професор, перший проректор, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету;
- **Гудзь Т. П.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів та банківської справи Полтавського університету економіки і торгівлі;
- **Бражник Л. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету;
- **Зайцев Ю. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету;
- **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету;
- **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу та фінансів Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;
- **Аранчій Д. С.**, к. е. н., доцент кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету.

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 12 листопада 2025 року). Полтава : ПДАУ, 2025. 383 с.

У збірнику надруковані матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

Посвідчення ДНУ УкрІНТЕІ №680 від 06 жовтня 2025 року

*Бабенко Олександр Олександрович,
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня;
Тютюнник Юрій Михайлович,
к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів,
економічних досліджень і туризму
Полтавський державний аграрний університет*

ЗНАЧЕННЯ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ ПОКАЗНИКІВ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасний світ зазнає стрімких змін майже кожного дня. Від економічних криз до світових епідемій, від зовнішньополітичних конфліктів до гучних та імпульсивних заяв світових лідерів. Все це безпосередньо впливає на кожен суб'єкт економічного господарювання та вимагає негайних дій задля адаптації та розвитку.

Проаналізувати успішність управлінських, фінансово-економічних та виробничих рішень дозволяє аналіз фінансового стану підприємства, зокрема показників рентабельності, тобто ефективності його діяльності. Важливо зазначити, що аналіз рентабельності характеризує лише частину від загального фінансового стану підприємства.

В свою чергу, під час аналізу показників ефективності діяльності підприємства важливо дослідити фактори впливу на їхню зміну [1, с. 239]. Загалом методика проведення факторного аналізу передбачає розкладання початкової формули результативного показника за всіма якісними характеристиками на окремі факторні показники, що формують рівень рентабельності [2].

За визначенням Ю. Тютюнника, С. Тютюнник та Л. Дорогань-Писаренко, існують такі основні методики факторного аналізу показників рентабельності діяльності підприємства [1, с. 239-249]:

1. Факторний аналіз рентабельності виробництва продукції, що

визначається як відношення фінансового результату від реалізації продукції до її собівартості. Рівень і динаміка цього показника формуються під впливом факторів середньої ціни і повної собівартості одиниці реалізованої продукції.

2. Факторний аналіз рентабельності продажу продукції, що розраховується як відношення фінансового результату від реалізації продукції до виручки від реалізації продукції. Важливо зазначити, що вплив на зміну цього показника демонструють ті ж фактори середньої ціни і повної собівартості одиниці реалізованої продукції.

3. Факторний аналіз показників рентабельності сукупного та власного капіталу, що визначаються як відношення фінансового результату до оподаткування (чистого фінансового результату) до середньої вартості загального/власного капіталу. Факторний аналіз цих показників визначає тенденції в змінах рівня ефективності за такими факторами як: рентабельність реалізації, коефіцієнт обертання оборотних активів, коефіцієнт загальної ліквідності та коефіцієнт фінансової залежності.

Отже, в умовах сучасної динамічності в економіці факторний аналіз показників рентабельності є дуже важливим, оскільки він не просто характеризує процес, а дає можливість зрозуміти причини та чинники, що впливають на ефективність функціонування підприємства. На основі детально проаналізованої інформації будуть прийматись обґрунтовані рішення, що швидко та ефективно дасть змогу реагувати на виклики сучасності. Важливо, що також за допомогою факторного аналізу можна оцінити ефективність управління структурними підрозділами виробництва, провести планування та прогнозування на перспективне майбутнє з урахуванням можливої кризи та зовнішніх ризиків. Однією із найголовніших переваг факторного аналізу є збільшення інвестиційної привабливості підприємства через більш детальну характеристику його економічних показників.

Список використаних джерел:

1. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В.

Фінансовий аналіз підприємств : навч. посіб. [Електронне видання]. Полтава: ПДАУ, 2024. 350 с.

2. Кошельок Г., Міндова О., Чернишова Л. Факторний аналіз рентабельності виробництва торговельних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 47. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2124> (дата звернення: 29.10.2025).

ЗМІСТ

<i>Biletskyi O., Tsviliy S.</i> POST-WAR RESTORATION OF FINANCIAL AND ECONOMIC RESULTS OF TOURISM ENTERPRISE ACTIVITIES	3
<i>Bylimenko A., Tsviliy S.</i> BUDGETING IN THE FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM OF DOMESTIC TOURISM SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES	6
<i>Borodaievskyi K., Tsviliy S.</i> FORMATION OF THE FINANCIAL POLICY OF THE TOURIST ENTERPRISE AT THE STAGE OF BUSINESS RECOVERY	9
<i>Hurov R., Tsviliy S.</i> PROBLEMS AND POST-WAR PERSPECTIVE DIRECTIONS OF RURAL GREEN TOURISM DEVELOPMENT IN UKRAINE	12
<i>Kersys R., Pererva P.</i> INVESTMENT SUPPORT FOR UKRAINE'S TRANSPORT SECTOR	15
<i>Khaludylo T., Hlazkova A., Burtniak I.</i> DIGITAL MODELS FOR OPTIMIZING INVESTMENT PORTFOLIO STRUCTURE IN THE NATIONAL ECONOMY OF UKRAINE	19
<i>Антоненко В. М.</i> FINTECH В УКРАЇНІ: СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	23
<i>Аранчій В. І., Домашенко І. М.</i> ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ	27
<i>Аранчій Д. С., Вебер Б. С., Панкевич Р. І.</i> ОСНОВНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В АГРАРНІЙ СФЕРІ	31
<i>Атаманчук Я. Ф., Краснікова О. М.</i> ФІНАНСОВА КРИЗА: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ	34
<i>Бабенко О. О., Тютюнник Ю. М.</i> ЗНАЧЕННЯ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ ПОКАЗНИКІВ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ	37
<i>Бевза О. О., Ясіновська І. Ф.</i> ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ВІЙНИ	40
<i>Безкровний О. В., Черниш М. Р., Михайлишин В. Б.</i> МІНІМАЛЬНЕ ПОДАТКОВЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ – НЕОБХІДНИЙ ЕЛЕМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ АГРАРІЇВ	45